

Vanhusneuvosto

Aika 10.02.2026 klo 10:00 - 12:00

Paikka Pankkari, kabinettitila 2 krs.

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 1	Kokouksen läsnäolo ja edellisen kokouksen pöytäkirja	3
§ 2	Senioreiden itsearviointin esittely	4
§ 3	Vanhusneuvoston aloite: Senioreiden matalan kynnyksen kohtaamispaikat	5
§ 4	Vanhusneuvoston aloite: Ikäyställisen Äänekosken kehittäminen, ikääntymispoliittisen ohjelman päivittäminen ja huomioiminen kaupunkistrategiassa	11
§ 5	Työpajan suunnittelu	18
§ 6	Ilmoitusasiat	19

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Lindell Leila	10:00 - 12:05	puheenjohtaja	
	Holopainen Simo	10:00 - 12:05	varapuheenjohtaja	
	Hult Hannele	10:00 - 12:05	jäsen	
	Kiviranta Irene	10:00 - 12:05	jäsen	
	Lahtinen Markku	10:00 - 12:05	jäsen	
	Lukkarinen Pirkko-Liisa	10:00 - 12:05	jäsen	
	Maukonen Salme	10:00 - 12:05	jäsen	
	Orbinski Esko	10:00 - 12:05	jäsen	
	Piitulainen Maija	10:00 - 12:05	jäsen	
Poissa	Liimatainen Tiina			
Muu	Kivelä Päivi	10:00 - 12:05	hyvinvointikoordinaattori	
	Rämä Tanja	10:00 - 12:05	sihteeri	
	Rautanen Niina	10:00 - 11:50	opetus- ja kasvatusjohtaja	
	Salminen Ville	10:00 - 12:05	asiantuntija	

Allekirjoitukset 23.2.2026

Leila Lindell
Puheenjohtaja

Tanja Rämä
Pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat 1 - 6

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Äänekosken kaupungin verkkosivut 23.2.2026 alkaen

Kokouksen läsnäolo ja edellisen kokouksen pöytäkirja

VANHNEUV 10.02.2026 § 1

Puheenjohtaja toteaa kokouksen osallistujat ja käy läpi edellisen kokouksen pöytäkirjan.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kokouksen osallistujat ja kävi läpi edellisen kokouksen pöytäkirjan.

- - - - -

Senioreiden itsearviointin esittely

VANHNEUV 10.02.2026 § 2
725/00.01.02.00/2025

Keski-Suomen hyvinvointialueelta RAI asiantuntija Ville Salminen tulee kokoukseen esittelemään Seniorin itsearviointia. Aiheeseen voi tutustua: <https://www.hyvaks.fi/hyvinvointisi-tueksi/seniorille/seniorin-itsearviointi>.

Merkitään tiedoksi Ville Salmisen esittely.

Päätös

Merkitään tiedoksi Ville salmisen esittely ja lisätään pöytäkirjan liitteeksi esityksen diat. Esitystä pidettiin varsin hyvänä ja erityisen tärkeänä pidettiin tietoisuuden lisäämistä itsearviointista. Kokouksessa nousi esiin kehittämistoimenpiteitä ja ideoita, joilla tietoisuutta itsearviointista voitaisiin lisätä mm. vanhustenviikon hyödyntäminen lokakuussa ja kirjastojen teemapäivät yhteistyössä seniorineuvolan kanssa. Tärkeänä pidettiin myös, että Keski-Suomen hyvinvointialueelle viedään viestiä tiedottamisen ja tietoisuuden lisäämisen tärkeydestä.

- - - - -

Liitteet

- 1 Seniorin itsearviointi esitys Hyvaks

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 6
Vanhusneuvosto § 3

29.01.2026
10.02.2026

Vanhusneuvoston aloite: Senioreiden matalan kynnyksen kohtaamispaikat

OPEKAS 29.01.2026 § 6

Äänekosken vanhusneuvosto jätti kokouksessaan 11.11.2025 §30 aloitteen senioreiden matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminnan mahdollisuuksien selvittämisestä ja kokeilemisesta ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Vanhusneuvosto katsoo, että kokeilussa voitaisiin (1) hyödyntää nuorisotilojen mallia ja toimintatapoja, sekä (2) olemassa olevia tiloja Äänekosken eri taajamissa.

Arvio toimenpiteiden tarpeellisuudesta ja toimintaympäristön tilannekuvasta

Äänekosken kaupungin väestörakenne muuttuu parhaillaan rajusti. Äänekoski kärsii muuttotappiosta ja syntyvyys sekä lasten, nuorten ja työikäisten määrä on ajautunut pysyväle lasku-uralle. Samalla pitkäikäisten ja iäkkäiden yksinasuvien osuus väestössä lisääntyy kaikissa tulevaisuusskenaarioissa tulevina vuosikymmeninä merkittävästi. Aloitteessa huomioidaan, että kaupungin eri taajamissa on vajaakäyttöisiä mutta käyttökelpoisia tiloja, ja ehdotetaan, että näissä voitaisiin järjestää yhteisöllistä ja epämuodollista toimintaa senioreille. Tavoitteena on vähentää yksinäisyyttä, ja lisätä hyvinvointia tarjoten mahdollisuus sosiaaliseen vuorovaikutukseen lähellä kotia senioreiden toiveiden ja ideoiden pohjalta.

Yksinäisyyttä ja ulkopuolisuutta yhteisössä kokee Suomessa noin 10–30 prosenttia ihmisistä. On perusteltua olettaa, että ilmiö on yhtä yleinen myös Äänekoskella. Yksinäisyyden hintalappu on sekä kunnalle että yhteiskunnalle kova, sillä sen ihmisten osattomuuden ja turvattomuuteen liittyvät kokemukset heikentävät toimintakykyä ja lisäävät raskaampien palveluiden tarvetta. Erityisesti pitkittyvällä yksinäisyydellä on terveyttä ja hyvinvointia heikentäviä vaikutuksia, jotka madaltavat ihmisen toimintakykyä ja uskoa tulevaisuuteen. Kaikenikäisillä yksinäisyys voi lisätä mielenterveyden haasteita, heikentää arjessa selviytymistä ja lisätä syrjäytymisriskiä. Professori Niina Junttila tutkimusryhmineen toteaa, että kunnilla on Suomessa paikallisina ja ihmisten arkea lähellä olevina toimijoina keskeinen, paikallisia kumppanuusverkostoja kokoava rooli yksinäisyyden vähentämisessä.

Äänekosken vanhusneuvoston toimijat tuntevat paikallisen toimintaympäristön ja ikääntyneiden arjen Äänekoskella hyvin, ja tekevät aloitteessa näkyväksi olemassa olevia resursseja, eri taajamissa tunnistettuja erityispiirteitä, paikallisia hyviä käytäntöjä ja

Opetus- ja kasvatustalautakunta § 6
Vanhusneuvosto § 3

29.01.2026
10.02.2026

niiden paremman koordinoinnin tarpeita. Aloite suuntaa huomion siihen, että eri toimijoiden vahvuuksia voidaan yhdistää ja edetä yhteisen tavoitteen ja tilannekuvan mukaisesti sekä taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi.

Hyvinvointikumppanuuksien strategista suunnitelmallisuutta, konkreettisista hyvinvointiteoista viestimistä ja seuranta vahvistamiselta voidaan odottaa merkittäviä vaikutuksia senioreiden osallisuuden ja sosiaalisen hyvinvoinnin kokemuksiin, ja sitä kautta esimerkiksi mielen hyvinvointiin, arjen turvallisuuteen ja fyysiseen aktiivisuuteen. Toimintakykyiset, osallisuutta ja merkityksellisyyttä kokevat seniorit ovat voimavara koko kuntayhteisölle ja sen taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväälle kehitykselle.

Äänekosken hyvinvointia edistävässä työssä opetuksen ja kasvatuksen toimialalla kiinnitymme vahvasti yhteisövaikuttavuuden periaatteisiin, jotka ovat myös alueellisen hyvinvointisuunnitelman lähtökohtana. Nämä periaatteet soveltuvat erinomaisesti Äänekoskella tunnistettavien ”hyvinvointi-ilmiöiden” paikalliseen kirkastamiseen, sekä toimenpiteiden konkretisointiin yhdessä paikallisen kumppanuusverkoston toimijoiden kanssa. Näemme, että erityisesti tulevaisuuden perhekeskus- ja seniorikeskustoiminnassa – ja niitä paikallisesti toisiinsa lähentämällä – voidaan kehittää tulevaisuudessa ikäavoimia hyvinvointipalveluita. Tavoitteeseen pääseminen edellyttää kaupunkiorganisaatiolta sitoutumista pyrkimysten pitkäjänteisyyden ja seurannan varmistamiseen.

”Kuntien on kuntalain (410/2015) mukaisesti edistettävä asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä, alueensa elinvoimaa sekä

Opetus- ja kasvatustalautakunta § 6
Vanhusneuvosto § 3

29.01.2026
10.02.2026

järjestettävä asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla.”

Kuva 1. Kaupunkistrategian päivitys 2026 ja yhteys hyvinvoinnin edistämisen ohjelmaan ja hyvinvointityön painopisteisiin. Kaupunkistrategian Hyvä elämä - ulottuuden päätavoitteet: Meillä jokainen ihminen ottaa vastuun paremmasta huomisesta omien kykyjensä mukaisesti. Me toimimme alustana asukkaidemme hyvälle ja oman näköiselle elämälle sekä elinikäiselle kehittymiselle huomioiden erityisesti lapset ja nuoret. Mahdollistamme elinikäisen kehittymisen ja rakennamme osallisuutta, jotta jokainen on osa jotakin yhteisöä. Mielen hyvinvoinnin edistäminen, lasten ja nuorten tukeminen sekä varautuminen arjen haasteisiin ovat toimintamme ytimessä.

Aloitteen yhteensopivuus kaupunkistrategiaan ja hyvinvoinnin edistämisen painopisteisiin

Näemme, että vanhusneuvoston jäsenet taustajärjestöjensä edustajina haluavat edistää Äänekosken kaupunkistrategian mukaisia paikallisiin erityispiirteisiin sopivia rohkeita kokeiluja, jotka eivät vaadi uusia investointeja tai suuria toimintamenoja. Kyse on pikemminkin asenteiden ja toimintakulttuurin muokkaamisesta ja älykkästä sopeutumisesta toimintaympäristön muutokseen.

Innovatiivista aloitteesta on, että esitetyt huomiot ja kehittämis ehdotukset ylittävät julkisille palveluille tavanomaisen ajattelun, johon liittyy tiukasti erikoistuva kohderyhmäajattelu tilojen käytön, palveluiden kohdentamisen tai toimintojen järjestämisen tarkastelussa. Väestörakenteen muutoksen, talouden tasapainottamisen ja väestön ikääntymiseen kytkeytyvän hyvinvoinnin tilannekuvan vuoksi kunnan päätöksenteossa tulee suhtautua avoimesti tämän kaltaisten paikallisten toimijoiden ja asukkaiden kehittämisideoihin ja ottaa asukkaat mukaan myös kokeilujen toteuttamiseen.

Aloite on samansuuntainen kaupunkistrategiaa toteuttavan hyvinvoinnin edistämisen ohjelman (2023–2028, sanoituksen tarkentava päivitys 2026 kursivilla, alustava luonnos) painopisteiden kanssa.

- 1) **Kuntalaisen hyvä arki.** Turvallista arkea, toimintakykyä ja toiveikkuutta turvaavat peruspalvelut. Tuetaan kuntalaisten toimintakykyä, perustaitoja sekä turvallisuuden kokemuksia saavutettavilla, asiakaslähtöisillä, paikallisia olosuhteita ja erityistarpeita vastaavilla palveluilla.
- 2) **Kuntalaisten osallisuus ja yhteisöön kuuluminen**
Edistetään asukkaiden yhdenvertaisempia vaikuttamismahdollisuuksia ja osallisuutta elinympäristön taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävässä kehittämisessä.

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 6
Vanhusneuvosto § 3

29.01.2026
10.02.2026

3) Yhteisöllisyyden vahvistaminen Äänekosken kaupungin pito- ja vetovoiman lujittamiseksi

Tuetaan yleishyödyllisten yhdistysten, asukasaktiivisuuteen ja vapaaehtoistoimintaan pohjautuvien ryhmien toimintamahdollisuuksia tavoitellen paikkakuntaan kiinnittymistä ja porukkaan kuulumisen kokemusten kehittymistä. Ehkäistään eri ikäisten ihmisten yksinäisyyttä ja syrjään jäämistä haastavassa paikallisessa ja yhteiskunnallisessa tilanteessa.

Kokoava arviointi aloitteen ehdotuksista ja suunnitelma toimenpiteiden edistämisestä

Suhtaudumme myönteisesti vanhusneuvoston tekemään aloitteeseen kohtaamispaikkatoiminnan kehittämisestä ja siinä esitettyihin ideoihin sekä huomioihin soveltuvien tilojen käyttöasteen vahvistamisesta osana kaupungin hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuutta.

Onnistuakseen monitoimijainen verkosto tarvitsee neutraaliin, yhdenvertaisesti eri tahoja huomioivan koordinaation ja tavoitteiden etenemisen seurannan. Konkreettisten tapahtumien ja yhteisten, esteettömien ja saavutettavien matalan kynnyksen kohtaamispaikkojen olemassaolo jo sinällään ruokkii uutta toimintaa ja yhteistyötä. Tällainen mahdollistajan ja koollekutsujan rooli istuu luontevasti kaupungin rooliin ”hyvän elämän alustana”. Vastuuta koordinaatiosta ja eri toimintojen vetämisestä on kumppanuussopimuksista neuvotellen mahdollista jakaa muille verkoston toimijoille, kuten järjestöille ja seurakunnille. Näitä kumppanuuksia aloitteessa onkin jo valmiiksi mietitty.

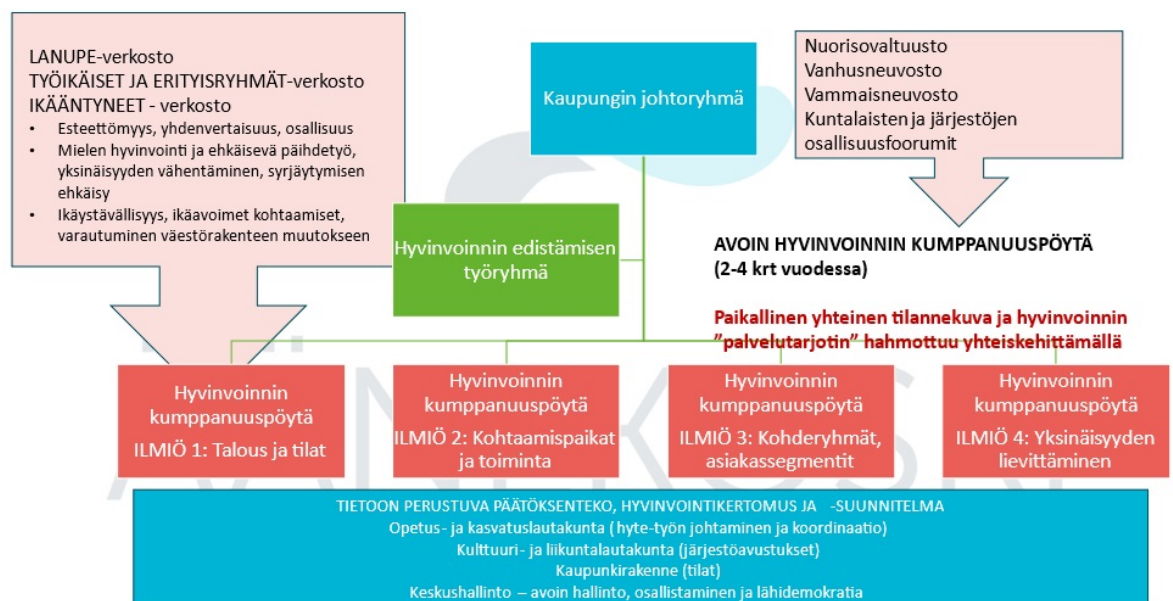
Kaupungin tiloja koskevien käyttäjämaksujen asettaminen sekä tilankäytön vastuukysymyksiä koskevat linjaukset kuuluvat kaupunkirakenteen toimialalle ja lautakunnalle. Eri taajamissa esimerkiksi seurakunnan ja eri järjestöjen ja toiminnot ovat vahvasti mukana jo nyt ikääntyneiden hyvinvointia edistävässä verkostossa, mutta näiden jatkuvuutta voitaisiin vahvistaa esimerkiksi kumppanuussopimuksista neuvottelemalla ja niitä laatimalla. Katsomme, että aloitteeseen liittyvien toiminnan kehittämisideoiden kannalta tällä hetkellä nuorisopalveluita joustavampi pilotointi- ja kokeilualusta saattaisi olla Äänekosken kaupungin perhekeskus ja -verkosto. Kaupunkiorganisaation sisäinen kehittämisyhteistyön lisäksi perhekeskusyhteistyössä ovat tällä hetkellä tiiviisti mukana Äänekosken seurakunta sekä monet paikallisesti, alueellisesti ja valtakunnallisesti lasten, perheiden ja vanhemmuuden tuen parissa toimivat järjestöt. Kumppaniverkkoa on mahdollista vahvistaa senioreiden osallisuuden kannalta keskeisten järjestötoimijoiden suuntaan. Perhekeskus Kerkän tilojen lisäksi varhaisen tuen ohjaaja on tehnyt kokeiluja myös liikkuvasta ja monipaikkaisesta, ikäpolvirajat ylittävästä toiminnasta, josta esimerkkinä eri taajamissa

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 6
Vanhusneuvosto § 3

29.01.2026
10.02.2026

kokeillut mummomuskarit. Toiminnan keskiössä on helpottaa kohtaamisten ja tuttavuuksien muodostumista eri ikäisten osallisuuden kokemusten ja ystävystymisen helpottamiseksi. Sinällään toiminnan kehittämiseen ja konkreettisiin toimenpiteisiin voidaan niin haluttaessa kutsua mukaan esimerkiksi liikkuvan nuorisotyön henkilöstöä.

Aloitteessa ehdotetun toiminnan mahdollisuuksia ja kokeilujen konkretisointia voidaan edistää osana kaupunkistrategian toimialakohtaisten toimeenpano-ohjelmia sekä osana hyvinvointikertomus- ja suunnitelmatyötä (hyvinvoinnin edistämisen ohjelman painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet). Laaja hyvinvointikertomus vuosille 2021-2025 tulee päivittämään tilannekuvaa väestön hyvinvoinnista ja toimintaympäristön kehityksestä. Hyvinvointikertomukseen sisällytetään ehdotuksia hyvinvointisuunnitelman laatimiseen tuleville vuosille. Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä konkretisoidaan maaliskuuhuhtikuun aikana eri toimialojen toimeenpano-ohjelmissa ja myös toimijoita osallistamalla. Esimerkkeinä osallistamisesta, joissa tämän aloitteen mukaisia kysymyksiä voidaan tarkastella, ovat vanhusneuvoston ja järjestötoimijoiden yhteinen hyvinvoinnin työpaja (11.3.2026), kaupungin hyvinvoinnin edistämisen työryhmä sekä avoimet osallisuusfoorumit ja hyvinvoinnin kumppanuuspöytätyöskäytännöt.

Kuva 2. Luonnostelma hyvinvoinnin edistämisen kokonaisuuden rakenteiden kehittämiseksi. Hyte-työn lähtökohtana ovat päivittyvän kaupunkistrategian poikkihallinnollinen toimeenpano. Hyvinvointityön ja siihen liittyvien yhteistyökumppanuuksien koordinoimien ja paikallisten hyvinvointipalveluiden yhteiskehittämisen viitekehyksenä ovat yhteisövaikuttavuuden ydinelementit (1) yhteiset tavoitteet, (2) jaetut mittarit, (3) toisiaan vahvistavat toiminnot, (4) jatkuva

Opetus- ja kasvatustalautakunta § 6
Vanhusneuvosto § 3

29.01.2026
10.02.2026

kommunikaatio ja (5) taustaorganisaation vahva sitoutuminen). Kuvassa punaisissa laatikoissa olevat ilmiöt ovat esimerkinomaisia ja niitä tarkennetaan suunnittelutyön edetessä.

Valmistelija: Hyvinvointikoordinaattori Päivi Kivelä, puh. 040 557 7070
Perhekeskus- ja nuorisopalvelupäällikkö Petri Oinonen, puh. 0400 115 190

Esittelijä: Opetus- ja kasvatustalautakunta Niina Rautanen, puh. 040 514 8102

Päätösehdotus: Opetus- ja kasvatustalautakunta päättää, että aloite otetaan huomioon opetus- ja kasvatustalautakunnan kehittämistyössä ja linjaa, että hyvinvoinnin edistämisen rakenteita kehitetään edelleen paikallisia kumppanuuksia vahvistamaan sekä yhteiskehittämistä ja asukaslähtöisiä aloitteita huomioimaan suuntaan.

Päätös Hyväksyttiin.

- - - - -

VANHNEUV 10.02.2026 § 3
41/00.01.03.01/2026

Äänekosken vanhusneuvosto jätti kokouksessaan 11.11.2025 §30 aloitteen senioreiden matalan kynnyksen kohtaamispaikkatoiminnan mahdollisuuksien selvittämisestä ja kokeilemisesta ikäihmisten hyvinvoinnin edistämiseksi. Vanhusneuvosto katsoo, että kokeilussa voitaisiin (1) hyödyntää nuorisotilojen mallia ja toimintatapoja, sekä (2) olemassa olevia tiloja Äänekosken eri taajamissa.

Opetus- ja kasvatustalautakunta käsitteli aloitetta kokouksessaan 29.1.2026 § 6 päättäen: Opetus- ja kasvatustalautakunta päättää, että aloite otetaan huomioon opetus- ja kasvatustalautakunnan kehittämistyössä ja linjaa, että hyvinvoinnin edistämisen rakenteita kehitetään edelleen paikallisia kumppanuuksia vahvistamaan sekä yhteiskehittämistä ja asukaslähtöisiä aloitteita huomioimaan suuntaan.

Merkittään tiedoksi.

Päätös Merkittiin tiedoksi opetus- ja kasvatustalautakunnan päätös aloitteeseen.

- - - - -

Liitteet

- 2 Vanhusneuvoston aloite senioreiden matalan kynnyksen kohtaamispaikoista

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

Vanhusneuvoston aloite: Ikäyställisen Äänekosken kehittäminen, ikääntymispoliittisen ohjelman päivittäminen ja huomioiminen kaupunkistrategiassa

OPEKAS 29.01.2026 § 7

Äänekosken vanhusneuvosto jätti kokouksessaan 11.11.2025 §30 aloitteen, jossa esitetään, että Äänekosken kaupunki käynnistää ikäystävällisen kunnan kehittämisohjelman laatimisen ja päivittää samalla ikääntymispoliittisen ohjelman vastaamaan muuttunutta väestörakennetta ja tulevia tarpeita.

Lisäksi vanhusneuvosto ehdottaa, että nämä tavoitteet ja toimenpiteet sisällytetään Äänekosken uuden kaupunkistrategian valmisteluun ja päivitykseen siten, että ikäystävällisyys muodostaa yhden strategian läpileikkaavan teeman.

Kaupunkistrategian välitarkastelu ja osa-alueiden painopisteiden muutokset

Äänekosken kaupungilla on voimassa oleva kaupunkistrategia, Äänekoski ilmiö, vuosille 2022-2028. Uuden valtuustokauden alussa kaupunkistrategiaan on tehty välitarkastelu, joka käynnistyi uudelle valtuustolle järjestetyllä kyselyllä elinvoiman ja hyvinvoinnin osa-alueista. Tämän jälkeen järjestettiin valtuuston strategiapäivä (9.9.2025), joka sisälsi mm. muuttuvan toimintaympäristön tarkastelua ja olemassa olevan strategian muutostarpeiden määrittelyä. Ilmiön kolme osa-aluetta (hyvä elämä, kestävä ympäristö ja vaikuttavat elinkeinot) sekä niiden tavoitteet pysyvät ennallaan, mutta kunkin osa-alueen painopisteisiin tehtiin muutoksia, joita alkaneella valtuustokaudella halutaan erityisesti painottaa. Kaupunginhallitus on hyväksynyt päivitetyn kaupunkistrategian kokouksessaan 15.12.2025 (KH 15.12.2025 § 358) ja esittää, että valtuusto hyväksyy Äänekosken kaupungin strategia-asiakirjan vuosille 2022-2028 ehdotuksen mukaisesti.

Strategia-asiakirjan sisältöä konkretisoidaan ja täsmennetään erillisinä asiakirjoina laadittavissa strategian toimeenpano-ohjelmissa. Ohjelmissa määritellään kärkitavoitteet, niihin tähtäävät toimenpiteet sekä niitä kuvaavat mittarit. Kaupungilla on ollut vuosien saatossa useita toisistaan erillisiä strategiaoikeiden toimeenpanevia ohjelmia, kuten Ikääntymispoliittinen ohjelma ja Asunto-ohjelma, mutta erillisten ohjelmien seuraaminen ja toteuttaminen on koettu haastavaksi. Nopeasti ja jatkuvasti muuttuvassa toimintaympäristössä erillisohjelmien päivittäminen kuormittaa kaupungin hallintoa, eikä takaa sitä, että konkreettiset tavoitteet etenisivät. Tästä johtuen ohjelmia on pyritty integroimaan laajemmiksi kokonaisuuksiksi ja esimerkiksi Kylien ja taajamien

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

kehittämishjelma on sisällytetty osaksi Kaupunkirakenneohjelmaa. Saman linjauksen johdosta Ikääntymispoliittista ohjelmaa (2018-2022) ei ole päivitetty vaan ohjelman toimenpiteitä on sisällytetty Hyvinvoinnin edistämisen ohjelmaan sekä Kaupunkirakenneohjelmaan. Kaupunkirakenne- ja ympäristötoimialalla on lisäksi ollut vuosittain 15.000 euron suuruinen määräraha esteettömyystoimenpiteiden toteutusta varten. Viime vuonna kyseinen määräraha käytettiin Kiepissä sijaitsevan linja-autopysäkin katoksen hankintaan.

Joissain tapauksissa erillisen toimeenpano-ohjelman laatiminen on edellytyksenä esimerkiksi valtionavustuksen saamiselle. Viime vuonna laadittu ja vahvistettu uusi Kävelyn ja pyöräliikenteen edistämishjelma 2025–2035 on esimerkki tällaisesta ohjelmasta. Ohjelma sisältää merkittävän määrän toimenpiteitä, jotka suoraan tukevat aloitteen tavoitteita ikääntyvien turvallisen ja esteettömän liikkumisen osalta. Ohjelma korostaa ympäristön viihtyisyyttä, toimivia yhteyksiä, reittien turvallisuutta ja saavutettavuutta. Esimerkiksi:

- ohjelman turvallisuustoimet sisältävät mm. rikkoutuneiden rakenteiden korjauksia, näköesteiden poistamista, toimivaa valaistusta, opasteiden parantamista ja koulureittien rauhoittamista,
- ohjelman toimenpiteissä nostetaan esiin esteettömyyskartoitusten tekeminen yhdessä käyttäjien kanssa, mikä tukee vahvasti ikäystävällisyystavoitetta,
- reittien kunnossapitoa, pyöräpysäköinnin parantamista ja reittien opastuksen kehittämistä koskevat toimet parantavat kaupungin sisäistä saavutettavuutta myös niille, joiden liikkuminen on rajoitettua.

Ohjelmassa on tunnistettu myös asukkaiden esiin nostamia puutteita ja vahvuuksia: reittien maisemallista arvoa, mutta myös tarvetta turvallisuuden ja kunnan parantamiseen. Nämä havainnot ovat tärkeitä lähtökohtia ikäystävällisen arkiympäristön kehittämisessä. Em. ohjelman lisäksi Äänekosken kaupungilla on Henkilöliikennesuunnitelma vuosille 2025-2029, jossa tarkastellaan Äänekosken kaupungin henkilöliikenteen nykytilaa, palvelutasoa ja kaupungin linjauksia sekä toimenpide-ehdotuksia palvelun kehittämiseksi. Suunnitelma sisältää myös palveluliikenteen kehittämisen.

Toimeenpano-ohjelmien linjaukset ikäystävällisyyden näkökulmasta

Kaupunkirakenneohjelma sisältää tavoitteita, jotka tukevat ikäystävällistä ja esteetöntä ympäristöä: asuinviihtyvyys,

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

vetovoimaisuus sekä liikenteen sujuvuus ja turvallisuus ovat keskeisiä kaupunkirakenteen kehittämistavoitteita. Lisäksi käynnissä olevat suunnitteluhankkeet, asemakaavojen päivitykset, katu- ja ympäristösuunnittelun tarkastelut ja liikenneturvallisuutta parantavat toimet, muodostavat konkreettisia edellytyksiä esteettömälle rakennetulle ympäristölle ja turvallisille arjen reiteille.

Ikäystävällisen Äänekosken kehittäminen edellyttää poikkihallinnollista yhteistyötä. Kaupungin nykyiset ohjelmat tarjoavat hyvän perustan poikkihallinnolliselle kehittämistyölle:

- **Hyvinvoinnin edistämisen ohjelma 2023–2028** sisältää ikääntyvien hyvinvoinnin omana painopistealueenaan (kohta 3.3).
- **Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma 2025-2035** sekä Kaupunkirakenneohjelma 2022-2028 tukevat konkreettisesti esteettömän ja turvallisen liikkumisen kehittämistä.
- **Ympäristö- ja ilmasto-ohjelman** tavoitteet tuovat lisäperustelun kestävien liikkumismuotojen ja turvallisen ympäristön kehittämiseen.
- **Kulttuuri- ja liikuntaohjelman 2022–2028** tavoitteet huomioivat kaikenikäisten näkökulmat. Toimenpiteistä voidaan erikseen mainita työikäisten ja erityisesti 55+ ikäisten liikunnan edistäminen, liikuntapalveluiden ja harrastusmahdollisuuksien saatavuuden ja saavutettavuuden edistäminen ja tukeminen kaikissa ikäryhmissä, erityisryhmien tarpeiden huomiointi liikunnanohjauspalveluissa sekä digitaitojen edistäminen ja digitaitojen opastuksen laajentaminen koko Äänekosken kirjastoverkoston alueelle.

Kaikki kaupunkistrategian toimeenpano-ohjelmat korostavat käyttäjien osallistamista ja yhteistyötä eri toimijoiden kanssa, mikä on nostettu esille myös vanhusneuvoston aloitteessa.

Hyvinvoinnin edistämisen ohjelman linjaukset ikäystävällisyyden näkökulmasta

Hyvinvointityön painopisteiden lähtökohtana ovat päivittyvän kaupunkistrategian poikkihallinnollinen toimeenpano, johon tämän vastauksen alussa on jo viitattu.

Äänekosken kaupunginvaltuuston käsitellessä 5.5.2025 (§ 25) hyvinvointikertomuksen vuosittaista raporttia vuodelta 2024 Marke Tuominen esitti Marko Laitisen kannattamana toimenpideohjeen ikästrategian ja siihen liittyvän toimintaohjelman laatimisesta Äänekosken kaupungille. Kaupunginhallitus päätti pyytää hyvinvointikoordinaattorilta lausunnon aloitteesta (KH 26.05.2025 § 137), ja hyvinvointikoordinaattori antoi lausuntonsa kaupunginhallitukselle 24.9.2025. Hyvinvointikoordinaattori arvioi lausunnossaan laajasti huomioita toimintaympäristön ja

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

väestörakenteen muutoksesta sekä Äänekosken hyvinvoinnin edistämisen tilannekuvasta hyvinvoinnin edistämisen ohjelman (2023-2028) laatimisen jälkeen – ottaen huomioon myös tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa 2024 kaupunginhallitukselle esitetyt havainnot ja suositukset sekä MDI:n toteuttaman *Äänekosken väestönkehityksen tulevaisuudenkuvat - skenaarioraportin*.

Kaupunginhallitus päätti antaa toimenpidealoitteen johdosta suoritettut toimenpiteet tiedoksi kaupunginvaltuustolle (KH 06.10.2025 § 269), ja kaupunginvaltuusto totesi päätösehdotuksen mukaisesti toimenpidealoitteen loppuun käsitellyksi marraskuun kokouksessa (KVALT 10.11.2025 § 98).

Lausunnossa todetaan muun muassa, että kaupungissa on tehty merkittäviä panostuksia lasten ja nuorten oppimisympäristöihin ja harrastamisen puitteisiin, lisäksi nuorisopalvelut ovat hyvin resursoituja. Jatkossa pidetään tärkeänä, että opetuksen ja kasvatuksen toimialan toimeenpano-ohjelmissa keskitytään entistäkin pitkäjänteisemmin ja painokkaammin kunnan tuottamien lasten, nuorten ja perheiden palveluiden toimintakulttuurin ja tulevaisuusajattelun kehittämiseen. Lisäksi todetaan, että toimintaympäristön muutosten ja erityisesti hyvinvointialueen tilanteesta johtuen on paikallisesti Äänekoskella tarpeen rakentaa yhteinen hyvinvoinnin tilannekuva, tunnistaa yhteiset tavoitteet ja yhdessä tekemisen mahdollisuudet kaikkien toimijoiden kesken. Tämä on edellytyksenä sille, että Äänekosken paikalliset erityispiirteet sekä eri väestöryhmien hyvinvointia koskeva ilmiötieto sekä asukkaiden palveluiden saavutettavuuteen liittyvä ennakointi ja edunvalvonta tulee kuulluksi ja huomioiduksi erilaisissa palvelutarvekartoituksissa ja palveluverkkoesityksissä – ja mahdolliset palveluaukot ja asukkaiden väliinputoamisen riskit saadaan minimoitua.

Edellä mainitun, kaupunginvaltuustolle kesällä 2025 suunnatun kyselyn tulokset on huomioitu todeten, että valtuutetut hyvinvoinnin edistämässä halutaan pitää painopisteenä erityisesti lapsiperheet ja nuoret, kuitenkin unohtamatta ikääntyneitä.

Ikäihmisiin panostamisen valtuutetut näkevät tärkeänä, koska väestö ikääntyy nopeasti, ja palvelutarpeet kasvavat. Myös yksinäisyys, liikkumisen esteet ja digitalisaation haasteet tunnistetaan arjen sujuvuutta ja turvallisuuden kokemuksia heikentävinä. Lisäksi muistutetaan, että ikääntyneet ovat myös aktiivisia toimijoita järjestöissä ja vapaaehtoistyössä. Ikäihmisten tarpeita edistävät palvelut näyttäytyvät valtuutetuille esimerkiksi seuraavasti: esteettömiä ja ikäystävällisiä palveluita ja ympäristöjä; kohtaamispaikkoja ja liikuntamahdollisuuksia, ennaltaehkäisevää palveluohjausta ja tukea kotona asumiseen sekä yhteistyötä

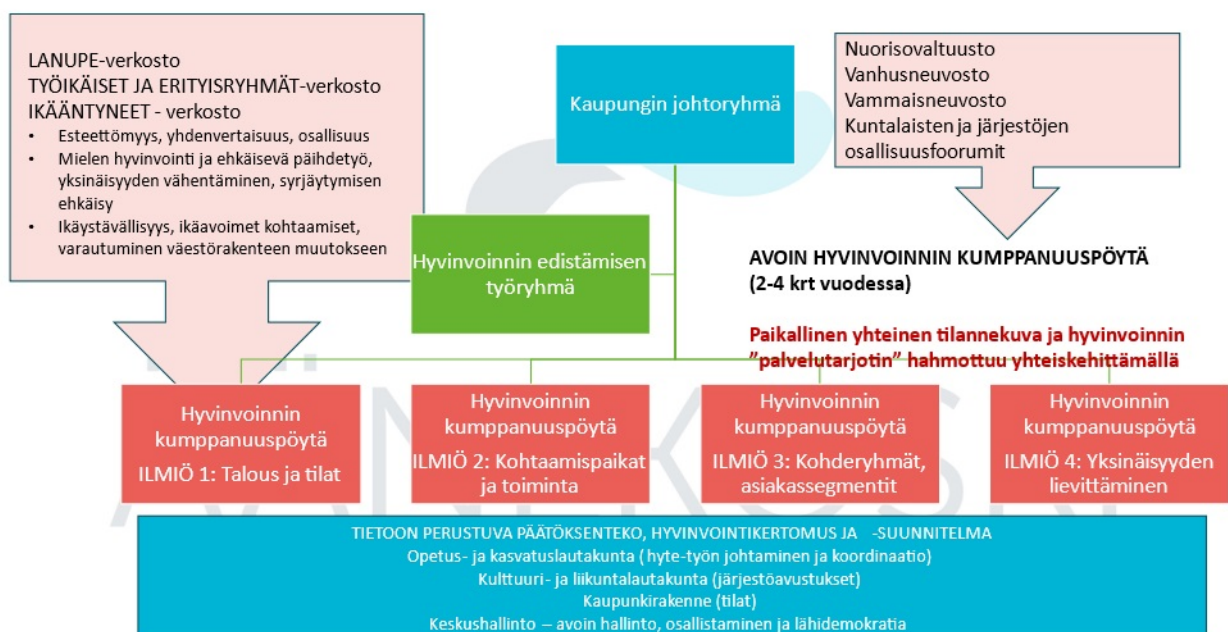
Opetus- ja kasvatuslautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

järjestöjen kanssa. (Hyvinvointikoordinaattorin lausunto, KVALT 10.11.2025 § 98)

Lausunnon laatimisen jälkeen hyvinvointikoordinaattori on jatkanut selvitystyötä Äänekosken hyvinvoinnin edistämisen tavoitteiden ja painopisteiden päivittämiseksi sekä paikallisten kumppanuusrakenteiden kehittämiseksi. Nämä käynnistetyt toimenpiteet ovat vastauksia väestörakenteen muutokseen, verkostoyhteistyössä tehtyihin havaintoihin sekä ylläesitettyihin näkemyksiin. Hyvinvointityön ja siihen liittyvien yhteistyökumppanuuksien koordinoinnin lähtökohtana puolestaan ovat yhteisövaikuttavuuden ydinelementit ja paikallisten palveluratkaisujen yhteiskehittäminen. Hyvinvointikoordinaattorin aiempi lausunto toimenpidealoitteeseen on kokonaisuudessaan tämän vastauksen liitteenä.

Hyvinvointisuunnitelman toimenpiteitä konkretisoidaan maaliskuuhun 2026 aikana eri toimialojen toimeenpano-ohjelmissa. Esimerkkeinä kuntalaisten osallistamisesta, joissa tämän aloitteen mukaisia kysymyksiä voidaan tarkastella, ovat vanhusneuvoston ja järjestötoimijoiden yhteinen hyvinvoinnin työpaja (11.3.2026), kaupungin hyvinvoinnin edistämisen työryhmä sekä avoimet osallisuusfoorumi- ja hyvinvoinnin kumppanuuspöytätyöpäätapaamiset.

Opetus- ja kasvatuslautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

Luonnos paikallisen toimijaverkon kytkemisestä hyvinvoinnin edistämisen kehittämisrakenteisiin Äänekoskella. Kuvassa esitetyt muotoilut ovat kaikilta osin alustavia ja ne päivittyvät toimintaympäristön muutosten ja hyvinvoinnin tilannekuvan mukaisesti.

Vastauksessa esitettyjen perusteluiden pohjalta ja kaupunkistrategian linjausten mukaisesti esitämme, ettei erillistä ikäystävällisen kunnan kehittämisohjelman laatimista käynnistetä, vaan huolehditaan ensisijaisesti hyvinvoinnin edistämisen kehittämisrakenteiden päivittämisestä jatkuvassa muutoksessa olevaan toimintaympäristöön soveltuviksi sekä nopeaa reagointia, eri ikäisten kuntalaisten tarpeita vastaavien palvelujen yhteiskehittämistä sekä ketteriä kokeiluja mahdollistaviksi.

Valmistelija: Kehityspäällikkö Tanja Sulin, puh. 050 440 0813
Hyvinvointikoordinaattori Päivi Kivelä, puh. 040 557 7070

Esittelijä: Opetus- ja kasvatusjohtaja Niina Rautanen, puh. 040 514 8102

Päätösehdotus Opetus- ja kasvatuslautakunta päättää, ettei erillistä ikääntymispoliittista ohjelmaa tai ikäystävällisen kunnan kehittämisohjelman laatimista käynnistetä, vaan työtä tehdään 1. osana hyvinvoinnin edistämisen rakenteiden kehittämistä, 2. osana toimialan kaupunkistrategian mukaisten toimeenpano-ohjelmien päivittämistä ja 3. osana lakisääteisen hyvinvointisuunnitelman laatimista.

Päätös Hyväksyttiin.

- - - - -

VANHNEUV 10.02.2026 § 4
42/00.01.03.01/2026

Äänekosken vanhusneuvosto jätti kokouksessaan 11.11.2025 §30 aloitteen, jossa esitetään, että Äänekosken kaupunki käynnistää ikäystävällisen kunnan kehittämisohjelman laatimisen ja päivittää samalla ikääntymispoliittisen ohjelman vastaamaan muuttunutta väestörakennetta ja tulevia tarpeita.

Lisäksi vanhusneuvosto ehdottaa, että nämä tavoitteet ja toimenpiteet sisällytetään Äänekosken uuden kaupunkistrategian valmisteluun ja päivitykseen siten, että ikäystävällisyys muodostaa yhden strategian läpileikkaavan teeman.

Opetus- ja kasvatuslautakunta käsitteli asiaa kokouksessaan 29.1.2026 § 7 päättäen: Opetus- ja kasvatuslautakunta päättää, ettei erillistä ikääntymispoliittista ohjelmaa tai ikäystävällisen kunnan

Opetus- ja kasvatustalautakunta § 7
Vanhusneuvosto § 4

29.01.2026
10.02.2026

kehittämishjelman laatimista käynnistetä, vaan työtä tehdään 1. osana hyvinvoinnin edistämisen rakenteiden kehittämistä, 2. osana toimialan kaupunkistrategian mukaisten toimeenpano-hjelmien päivittämistä ja 3. osana lakisäätöisen hyvinvointisuunnitelman laatimista.

Merkitään tiedoksi.

Päätös

Merkittiin tiedoksi opetus- ja kasvatustalautakunnan päätös aloitteeseen.

- - - - -

Liitteet

- 3 Vanhusneuvoston aloite Ikäystävällisen Äänekosken kehittäminen
- 4 Toimenpidealoite ikästrategiasta ja toimenpideohjelmasta Tuominen Marke ym.

Vanhusneuvosto

§ 5

10.02.2026

Työpajan suunnittelu

VANHNEUV 10.02.2026 § 5
725/00.01.02.00/2025

Vanhusneuvosto järjestää 10.3 työpajan, jossa perehdytään ikäystävällisen lähiympäristön kehittämiseen. Työpajan vetäjänä toimii hyvinvointikoordinaattori Päivi Kivelä. Työpajaan kutsutaan mukaan edustajia eri järjestöistä.

Merkitään tiedoksi kokouksessa esille tulevat suunnitelmat.

Päätös

Pidettiin tärkeänä keskittyä työpajassa konkreettisten asioiden edistämiseen yhteistyössä muiden kanssa. Senioreiden itsearvioinnin tietoisuuden lisääminen olisi yksi tällainen asia. Päivi Kivelä on sopinut, että Reetta Kauppinen seniorineuvolasta tulee työpajaan mukaan.

Jokainen vanhusneuvoston jäsen kutsuu oman järjestönsä hallituksen jäsenet mukaan työpajaan. Ilmoittautumiset Tanjalle 5.3.2026 mennessä.

- - - - -

Ilmoitusasiat

VANHNEUV 10.02.2026 § 6

Käydään läpi hyvinvointialueen kuulumiset Maija Piitulaisen toimesta. Hyvinvointikoordinaattori Päivi Kivelä kertoo Hyte-kyselyn ja seniorin hyvinvointineuvolan tunnusluvuista. Merkitään tiedoksi tiedotusluontoiset ilmoitusasiat.

- Hyvinvointialueen kuulumiset
- Hyte-kyselyn tulokset
- Seniorin hyvinvointineuvolan tunnusluvut

Päätös

Siirrettiin hyvinvointialueen kuulumiset seuraavaan kokoukseen. Lisätään Hyte-kyselyn tulokset ja seniorin hyvinvointineuvolan tunnuslukujen materiaalit pöytäkirjan liitteeksi.

- - - - -

Liitteet

- 5 Hyte-kyselyn tulokset ja hyvinvointineuvolan tunnusluvut

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 1, § 2, § 3, § 4, § 5, § 6

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Kuntalain (410/2015) 136 §:n mukaan tästä päätöksestä ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä kunnallisvalitusta, koska päätös koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa.